

SAMENVATTING

Gouda groeit, verandert en staat voor grote opgaven. Tegelijkertijd neemt het vertrouwen van inwoners in de politiek af. Dit akkoord is ons antwoord: een brede meerderheid van de gemeenteraad werkt samen op basis van gedeelde richting, niet op basis van een dichtgetimmerd programma. Meerderheden wisselen per onderwerp. De stad staat voorop.

Een groeiend Gouda. Gouda groeit, mogelijk richting 88.000 inwoners in 2040. Die groei vraagt om woningen, maar ook om groen, bereikbaarheid, voorzieningen en wateropvang in samenhang. We bouwen onverminderd door — aan de Spoorzone, Westergouwe en nieuwe locaties. We benutten de bestaande stad slimmer: optoppen, transformatie en woningen boven winkels. We nemen meer regie op de toewijzing van sociale huurwoningen en spreken de regio aan op haar verantwoordelijkheid. Voorzieningen groeien mee met de wijk. We versterken groen, bomen en biodiversiteit en kijken naar de lange termijn: bodemdaling en betaalbaarheid.

Parkeren was een van de belangrijkste thema's tijdens de afgelopen verkiezingen en leeft breed in de stad. De invoering van betaald parkeren heeft ook tot serieuze problemen geleid, die lossen we op. Voor parkeerproblemen kijken we per wijk samen met bewoners, ondernemers en andere betrokkenen welke oplossingen het beste passen. We wegen daarbij de belangen van automobilisten, woningzoekenden, groen en leefbaarheid zorgvuldig af.

Een veilig Gouda. Gouda is over het algemeen veilig — maar niet overal en niet voor iedereen. Overlast is een dagelijkse ergernis: zwerfafval in wijken, bijplaatsingen, dumpingen en gevaarlijk rijgedrag in de openbare ruimte. We pakken dit daadkrachtig aan — zichtbaar, snel en consequent. We werken met een hotspotaanpak op plekken waar problemen structureel voorkomen. Straatintimidatie en ondermijning pakken we stevig aan. We voeren Bibob actief in bij vastgoed, pakken zorgfraude regionaal aan en investeren in weerbaarheid tegen digitale dreigingen. We brengen zorg en veiligheid dicht bij elkaar en geven jongeren perspectief én grenzen.

Een bruisend Gouda. Gouda is meer dan een woonstad. We kiezen voor een sterke lokale economie, een levendige (binnen)stad en een gemeente die bereikbaar is en werkt vanuit „ja, mits”. Ondernemers verdienen één vast aanspreekpunt, snelle procedures en een gemeente die actief meedenkt. We werken aan een toekomstbestendige binnenstad, toerisme met menselijke maat en voorzieningen in de wijken. Initiatieven vanuit jongeren om de stad voor hen aantrekkelijker te maken, nemen we serieus en denken we in mee.

Een toekomstbestendig Gouda. We werken aan een groene en toekomstbestendige stad op een manier die haalbaar, betaalbaar en eerlijk is. We pakken de verduurzaming van wijken stap voor stap aan en werken aan een circulaire stad. Afval is een dagelijkse ergernis voor veel inwoners: bijplaatsingen, dumpingen en zwerfafval pakken we actief aan. We onderzoeken welk afvalscheidingsstelsel het beste past bij Gouda — voorscheiding of nascheiding — en kiezen bij gelijke kosten en milieuwinst voor de variant met het meeste gebruiksgemak voor inwoners. Het college stelt een routekaart op met ambities, maatregelen en keuzes voor de stad om CO₂-neutraal en circulair te worden.

Een zorgzaam Gouda. Gouda investeert in goede zorg voor haar inwoners. We kiezen voor normalisatie, preventie en vroege signalering.

We helpen jeugd en gezinnen eerder, versterken de samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg en werken aan een bestuurbaar zorglandschap. We ondersteunen mensen die langer thuis wonen en zorgen voor goede ondersteuning van mantelzorgers. Waar mogelijk indiceren we meerjarig. We pakken armoede, schulden en bestaansonzekerheid aan. We investeren in preventie en durven de verwachte besparingen te verwerken in de begroting. Via de sociale monitor volgen we of interventies werken en sturen we bij.

Een verbonden Gouda. Gouda is een stad die zorgt en naar elkaar omkijkt. We versterken de sociale basis in elke wijk en ondersteunen vrijwilligers en verenigingen. We betrekken jongeren serieus bij de stad. We investeren in goede schoolgebouwen via het IHP en nemen dierenwelzijn serieus. De incidentele middelen voor wijkteams, buurthuizen en jongerenwerk maken we structureel.

Een sportief Gouda. Sport heeft in de eerste plaats waarde in zichzelf: samen trainen, winnen en verliezen, jezelf overtreffen. Verenigingen zijn de sociale ruggengraat van wijken en dragen bij aan gezondheid, cohesie en preventie. We stellen een Integraal Huisvestingsplan op voor binnensportaccommodaties, met kortetermijnkeuzes voor urgente problemen. We werken aan een level playing field voor verenigingen en ondersteunen verenigingen met grote uitdagingen actief en op maat. Sport.Gouda is een betrokken partner: we zijn een goede opdrachtgever én werkgever. Het is onze ambitie dat elk kind de basisschool verlaat met een zwemdiploma.

Een inclusief Gouda. Gouda is veelkleurig — dat is een kracht. We staan voor een stad waar iedereen veilig zichzelf kan zijn, vrij van discriminatie en intimidatie, ongeacht afkomst, geloof, beperking, gender of seksuele oriëntatie. We vermijden gesprekken over spanningen niet: als waarden botsen, benoemen we dat. Discriminatie pakken we aan in alle vormen. We zijn aangesloten bij een laagdrempelig meldpunt en voeren de Lokale

Inclusie en Diversiteitsagenda onverkort uit. We maken Gouda toegankelijk voor iedereen en geven uitvoering aan het VN-verdrag Handicap. We houden ons aan de spreidingswet, en nieuwkomers doen vanaf dag één mee in onze Goudse samenleving. Statushouders verspreiden we over de stad en we spreken het COA stevig aan op gemaakte afspraken.

Een betrouwbaar Gouda. We kiezen voor een nieuwe bestuursstijl: nabij, dienstbaar en samenwerkend. Beleid wordt mét de stad gemaakt, niet vóór haar. We organiseren participatie vroeg, eerlijk en met effect, en sluiten daarbij aan bij de initiatieven die er al zijn. We maken de gemeente toegankelijk en begrijpelijk en communiceren transparant, twee keer per jaar publiek over de voortgang van dit akkoord. Als centrumgemeente pakken we een pro-actieve en verbindende rol in de regio op het gebied van wonen, mobiliteit, energietransitie, bodemdaling en de groenalliantie — met heldere lobbydoelen en duidelijke prioriteiten. We werken aan een circulaire stad en voeren de Economische Agenda actief uit. En we beginnen met het ontwikkelen van een langetermijnvisie voor Gouda — voor 2050 en verder — in open samenwerking met de stad.

Een financieel gezond Gouda. Gouda voert een strak en eerlijk financieel beleid. De begroting is sluitend, structurele lasten worden gedekt door structurele baten, de lasten voor inwoners stijgen niet meer dan met inflatie en de schuldquote blijft maximaal 110%. We bouwen verder aan een gezonde financiële positie via een structurele spaaroptie. Geen plannen zonder reële dekking — voor het college én voor de raad.

EEN SAMENLEVINGSAKKOORD

Op 18 maart 2026 hebben de inwoners van Gouda gesproken. Ze kozen een gemeenteraad die bestaat uit dertien partijen, waarvan geen enkele een meerderheid heeft. Dat is geen vergissing — het is een uitnodiging. Een uitnodiging om politiek anders te organiseren: opener, minder vast(dicht)getimmerd, meer in gesprek met de stad.

De opkomst bij die verkiezingen was 56,8%. Een fors deel van de stemgerechtigde Gouwenaars bleef thuis. Dat vraagt om reflectie. Het zegt iets over de afstand die mensen voelen tot de politiek, over het gevoel dat besluiten al vaststaan voordat de inspraak begint, over het idee dat het er toch niet toe doet wat je vindt. Die afstand willen we verkleinen. Niet met mooie woorden, maar met een andere manier van werken.

Geen dichtgetimmerd akkoord, maar een levend akkoord

Dit document is geen coalitieakkoord zoals Gouda dat kent. Er is bewust voor gekozen om geen dichtgetimmerd programma te schrijven dat voor vier jaar alles vastlegt en de politieke uitkomsten op voorhand bepaalt. In plaats daarvan leggen we hier de richting vast: waar willen we naartoe, welke opgaven vragen prioriteit, en welke waarden en spelregels gelden voor de manier waarop we de komende jaren samenwerken.

De concrete uitwerking van beleid gebeurt via voorstellen aan de raad. De raad debatteert, weegt af en besluit — en doet dat met de meerderheid die een onderwerp op dat moment verdient. Dat betekent dat

meerderheden per onderwerp kunnen wisselen. Niet elke partij hoeft het overal mee eens te zijn. Politieke verschillen zijn zichtbaar en bespreekbaar. Dat is geen zwakte van dit model, maar de kern ervan. Gouda heeft geen vaste oppositie en geen vaste coalitie. Gouda heeft een gemeenteraad.

Wat de stad van ons mag verwachten

Een nieuwe manier van werken vraagt ook om nieuwe verwachtingen — van de stad richting de politiek, en van de politiek richting de stad. Wat Gouwenaars, ondernemers en organisaties de komende jaren van dit bestuur mogen verwachten:

- Een bestuur dat de stad opzoekt. Raadsleden en collegeleden gaan structureel de wijken in, voeren gesprekken aan de keukentafel en zijn zichtbaar en aanspreekbaar — niet alleen in het Huis van de Stad.
- Eerlijke participatie. Voordat besluiten vallen, weten inwoners waarover zij kunnen meepraten en wat er met hun inbreng gebeurt. Participatie is geen sluitstuk, maar een vertrekpunt.
- Transparant debat. Politieke keuzes worden openlijk gemaakt en gemotiveerd. Raadsleden stemmen zonder last. Meerderheden ontstaan op basis van inhoud.
- Begrijpelijke communicatie. Brieven, besluiten en plannen zijn in gewone taal geschreven. De gemeente legt uit wat ze doet en waarom. Voortgang op dit akkoord wordt twee keer per jaar publiek gedeeld.
- Realisme over geld. Gouda staat er financieel redelijk voor maar we doen geen beloftes die we niet kunnen waarmaken. Ieder voorstel heeft een reële dekking. De stad weet waar de grenzen liggen.

Van akkoord naar uitvoeringsagenda

De voorstellen en de richting die in dit akkoord worden beschreven, vormen het vertrekpunt. Het college werkt deze uit in een uitvoeringsagenda, waarin wordt vastgelegd wat wanneer wordt opgepakt, in welke volgorde en met welke inzet. Die agenda maakt de voortgang inzichtelijk en biedt een natuurlijk moment om bij te sturen. Tweemaal per jaar rapporteert het college aan de Raad en aan de stad over de stand van zaken.

Zo betrekken we de stad: een participatietoolbox

Elk hoofdstuk in dit akkoord beschrijft inhoudelijke opgaven voor de stad. Bij al die opgaven geldt dezelfde basisregel: we maken beleid niet alleen vanuit het Huis van de Stad. Inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, scholen, verenigingen en zorgpartners kennen hun wijk, hun praktijk en hun domein. Die kennis is onmisbaar voor goede besluitvorming.

Hoe dat in de praktijk vorm krijgt, verschilt per vraagstuk, per fase en per wijk. Niet elk onderwerp vraagt om dezelfde aanpak: een grote ruimtelijke ingreep vraagt om iets anders dan een beleidskeuze in het sociaal domein, en wat werkt in Goverwelle werkt niet per definitie in de Binnenstad. Daarom ontwikkelen we een participatietoolbox: een praktisch overzicht van bewezen vormen van participatie die al worden gebruikt in Gouda en daarbuiten. Denk aan wijkgesprekken, werksessies met ervaringsdeskundigen, online panels, scenariodialogen, buurtschouwen of het betrekken van jongeren via school en jongerenwerk.

De toolbox is geen nieuwe bureaucratie maar een hulpmiddel: het college en de raad kunnen er per opgave en per moment de meest passende

werkvorm uitkiezen. Het uitgangspunt is altijd hetzelfde: vooraf is helder waarover de stad kan meepraten, meedenken of meebeslissen, en achteraf laten we zien wat er met de inbreng is gedaan. Participatie die niets doet met haar uitkomsten, voert de stad verder weg in plaats van dichterbij.

Veel van wat nodig is, bestaat al. Buurt aan Zet, de Participatieverordening, de Denkwijzer Participatiebeleid, de wijkteams, het kindercollege, de Stadspeiling — het zijn bestaande instrumenten die we gericht en slimmer willen inzetten. De toolbox bouwt daarop voort en wordt in het eerste jaar van deze raadsperiode samen met de raad en de stad opgesteld en in de komende jaren steeds verder worden uitgebreid.

SAMENWERKEN IN VERTROUWEN

In deze bestuursperiode staat de stad voorop. De opgaven, perspectieven en ervaringen van inwoners vormen het vertrekpunt voor beleid, besluitvorming, uitvoering en evaluatie. Dat vraagt om een bestuurscultuur die open, lerend en samenwerkingsgericht is.

De Goudse kiezer heeft een breed palet aan politieke partijen gekozen. Dat rechtvaardigt een manier van werken waarin diverse politieke kleuren bijdragen aan beleid en politieke verschillen zichtbaar en bespreekbaar blijven. Samenwerken en vertrouwen vormen het uitgangspunt — niet als eindpunt, maar als vertrekpunt voor wat we de komende jaren samen verder uitbouwen.

De deelnemende partijen streven naar:

- meer vertrouwen tussen de Goudse samenleving en het gemeentebestuur;
- een sterkere positie voor de Goudse samenleving en de gemeenteraad;
- een levendiger politiek debat binnen de gemeenteraad.

Rollen en spelregels

De samenwerking rust op een heldere rolverdeling. De gemeenteraad stelt kaders en maakt politieke afwegingen; het college voert beleid uit en legt verantwoording af. Partijen die deelnemen aan het college communiceren tijdig en transparant met de gehele gemeenteraad. Naast dit akkoord worden samenwerkingsafspraken vastgelegd over inhoud, prioriteiten en proces — met onderscheid tussen onderwerpen waarover brede overeenstemming bestaat en onderwerpen waarover de raad nog politieke keuzes maakt.

Voor de samenwerking gelden de volgende spelregels:

Raad en samenleving

- De samenleving wordt betrokken in de verschillende fasen van beleid en besluitvorming. Vooraf is duidelijk waarover inwoners, ondernemers en organisaties kunnen meedenken of meebeslissen en er wordt teruggekoppeld wat met de uitkomsten is gebeurd.
- Achteraf worden lessen opgehaald over hoe beleid tot stand is gekomen en hoe de uitvoering verloopt.
- Er is expliciet oog voor inwoners die zich niet vanzelf laten horen. De raad maakt structureel tijd vrij voor gesprekken en werkbezoeken in de stad.

Binnen de raad

- Alle 35 raadsleden stemmen zonder last en krijgen ruimte voor een eigen afweging.
- De termen coalitie en oppositie worden vermeden. We spreken over de gemeenteraad als geheel, of over raad en college.
- Raadsleden zetten zich in om elkaars standpunten te begrijpen en gebruiken hun spreekrecht niet alleen om het eigen (partij)standpunt kenbaar te maken.

Tussen raad en college

- Het college werkt bij belangrijke onderwerpen meerdere reële scenario's uit en betreft raad en samenleving op het moment dat er nog wezenlijke keuzes te maken zijn.
- Onderwerpen buiten dit akkoord kunnen door de raad worden geagendeerd en uitgewerkt, ook met wisselende meerderheden.
- Bij moties en amendementen geven portefeuillehouders een inhoudelijke toelichting op haalbaarheid en wenselijkheid; raadsleden maken vervolgens hun eigen afweging.

Een randvoorwaarde voor het betrekken van de samenleving is een publieke samenwerkingsagenda waarop staat welke onderwerpen op korte en middellange termijn spelen.

Borging, leren en evaluatie

Raad en college evalueren doorlopend hun samenwerking, werkwijze en rolopvatting. Een raadscommissie bewaakt het verandertraject, houdt de doelstellingen in beeld, haalt signalen op en adviseert de raad over de samenwerking tussen samenleving, raad en college. Raadsleden spreken elkaar aan wanneer dat nodig is.

HOOFDSTUK: EEN GROEIEND GOUDA

Wij staan voor....

Een stad waar mensen goed kunnen wonen én leven. Waarin wonen, gezondheid, vervoer en groen met elkaar in balans zijn, met oog voor verschillen tussen wijken en voor de leefomgeving van mens en dier.

Gouda is een aantrekkelijke stad met grote opgaven op een klein oppervlak. Gouda groeit mogelijk richting 88.000 inwoners in 2040, die groei komt met name door mensen die van buiten de stad naar Gouda verhuizen. We willen nieuwe woningen bouwen, zodat inwoners een passend huis kunnen vinden. Een groeiende stad biedt kansen, maar legt ook druk op de ruimte. Daarom kiezen we voor groei die past bij wat de stad aankan.

Om de ruimte slimmer te benutten moeten we woningbouw, groen, bereikbaarheid, voorzieningen, zorg, energie en veiligheid in samenhang bekijken. Nieuwe woningen kunnen alleen als voorzieningen, bereikbaarheid en kwaliteit van de openbare ruimte meegroeien en niet ten kosten gaan van leefbaarheid. De openbare ruimte is meer dan functie: ze bepaalt mede de identiteit en het aanzien van de stad en biedt ruimte om te verblijven, te ontmoeten en te bewegen. Bij de inrichting betrekken we de mensen die er gebruik van maken. De verwachte groei van het aantal huishoudens betekent een extra parkeervraag van enkele honderden parkeerplaatsen per jaar. Een bereikbare stad betekent niet alleen kijken naar bijvoorbeeld betere ontsluitingen en parkeervoorzieningen in de stad, maar ook kijken naar alternatieven voor vervoer. Want tegelijkertijd hebben we ook meer groen, biodiversiteit en

wateropvang nodig. Dat helpt tegen toenemende hitte en wateroverlast en maakt de stad gezonder en prettiger.

Niet elke wijk heeft dezelfde opgave. We werken daarom wijkgericht en betrekken bewoners, scholen, verenigingen en ondernemers bij de keuzes in hun buurt. De ruimte is schaars, dus elke keuze vraagt om zorgvuldige afwegingen. Zo houden we Gouda leefbaar, groen en bereikbaar. Nu én in de toekomst.

Daarom

... blijven we onverminderd inzetten op het bouwen van nieuwe woningen

Gouda blijft actief inzetten op woningbouw. We voeren bestaande projecten onverkort uit: de Spoorzone met onder andere de Blokkerlocatie waar ruimte is voor circa 850 woningen, Westergouwe, het Stationskwartier en de Winterdijk. Tegelijk blijven we actief zoeken naar nieuwe locaties en gaan gesprekken aan met gemeenten in de regio Midden-Holland voor de woningbehoefte op lange termijn. We streven naar 500 nieuwe woningen per jaar, waarbij we bouwen voor iedereen, dus zeker ook goedkope koop en middenhuur.

... gaan we (woon)ruimte slimmer benutten

Gouda heeft weinig ruimte. We kijken waar we de bestaande bebouwing beter kunnen benutten. Dat betekent inzetten op woningsplitsen, transformatie, woningdelen en hergebruik van leegstaande panden. We kijken daarbij ook naar alternatieve woonvormen, zoals bijvoorbeeld het Knarrenhof, en specifiek naar woningen voor ouderen om doorstroming te bevorderen voor jongeren, starters en gezinnen. Tegelijk erkennen we dat niet alles overal kan. Niet elke plek is geschikt voor verdichting. Dat geldt ook voor hoogbouw. Dat gaan we wel verder onderzoeken.

... willen we meer regie op toewijzing van sociale huurwoningen

Bij sociale huur willen we dat inwoners van Gouda zoveel mogelijk voorrang krijgen. Tegelijk maken we in de regio duidelijk dat buurgemeenten ook hun deel moeten doen in de bouw van sociale woningen. In een stad waar ruimte schaars is vraagt de bouw van betaalbare woningen om stevige regie van de gemeente. Zo houden we de woonopgave eerlijk en zorgen we ook in de toekomst voor passende woningen voor Gouwenaars. Tot de woonopgave hoort ook de wettelijke taakstelling voor de huisvesting van statushouders.

... houden we voorzieningen dichtbij in de wijk

We zorgen voor genoeg voorzieningen in de wijken, zoals een plek om elkaar te ontmoeten, spelen, sporten, leren, zorg te krijgen en mee te doen aan cultuur. Voorzieningen die voor de hele stad zijn, moeten goed bereikbaar blijven. Om slim om te gaan met ruimte willen we waar het kan voorzieningen en gebouwen combineren, zoals sport, spelen, scholen, zorg en ontmoetingsplekken. Maar voorzieningen mogen voor inwoners niet te ver weg zijn. Daarom maken we inzichtelijk welke voorzieningen we hebben en hoe deze over de wijken zijn verdeeld.

... houden we de stad bereikbaar

We willen dat Gouda goed bereikbaar blijft. Meer woningen betekent ook meer verkeer en extra druk op wegen. Daarom kiezen we naast betere ontsluitingen, ook voor andere manieren van vervoer, zoals deelauto's, veilige fietspaden en goed openbaar vervoer. Bij nieuwe ontwikkelingen kijken we of de wegen, kruispunten en ontsluitingen het aankunnen. We wegen de belangen van automobilisten, voetgangers, fietsers, OV-gebruikers, ondernemers en bezoekers zorgvuldig af. We kiezen voor een integrale aanpak waarbij we per wijk mobiliteitsplannen maken samen met bewoners waarin we eerlijk zijn over welke keuzes er zijn en welke niet. Deze plannen per wijk koppelen we zo veel mogelijk aan toekomstige bouwprojecten en gepland onderhoud. Zo voorkomen we dat we problemen vooruitschuiven, besparen we geld en houden we de stad bereikbaar.

... maken we mobiliteit veiliger en overzichtelijker

Een bereikbare stad is ook een veilige stad. Daarom nemen we verkeersveiligheid mee in mobiliteitsbeleid en de inrichting van de openbare ruimte. We zetten in op duidelijke verkeersstromen, goed zichtbare stoepen en waar mogelijk een fysieke scheiding tussen fietsers, voetgangers en autoverkeer. Shared spaces passen daar niet vanzelfsprekend bij. Schoolzones, sportvoorzieningen en andere drukke plekken krijgen extra aandacht bij een veilige inrichting. Ook in toekomstige wijkmobiliteitsplannen blijft verkeersveiligheid een belangrijk uitgangspunt. Verkeersonveilige locaties pakken we gericht aan. Zo zorgen we ervoor dat verschillende vormen van mobiliteit veilig naast elkaar kunnen bestaan.

... zorgen we voor parkeerbeleid met draagvlak

Parkeren is een gevoelig onderwerp in de stad. De auto heeft voor veel mensen grote betekenis: zij zijn ervan afhankelijk voor werk of sociale contacten. Tevens legt het autobezit een grote claim op de schaarse ruimte die we in deze stad hebben, die ruimte kunnen we niet inzetten voor bijvoorbeeld voorzieningen, speelruimte en groen. De groei van het aantal auto's in de stad maakt dat we de belangen van autobezitters eerlijk en goed moeten afwegingen tegen de andere belangen die er zijn. Wij willen ruimte voor parkeren slimmer benutten in de stad, met keuzes die recht doen aan bewoners, woningzoekenden, ondernemers en de leefbaarheid wijken. Betaald parkeren mag alleen worden ingevoerd bij breed draagvlak in de wijk. Parkeerbeleid bekijken we altijd in samenhang met de andere uitdagingen in de stad, zoals woningbouw, groen en bereikbaarheid. Wij kijken per wijk en in overleg met de buurt welke maatregelen draagvlak hebben en die recht doen aan de situatie. We onderkennen dat de auto's die er zijn, ook een plek nodig hebben. We

maken daarom werk van voldoende parkeergelegenheid aan de randen van de binnenstad.

... versterken we groen, bomen en biodiversiteit

We blijven werken aan een stad die beter bestand is tegen hitte, droogte en wateroverlast. Dat is een grote opgave die niet kan wachten.

Bestaande bomen en groen behouden we zoveel mogelijk. We investeren in schaduw, verkoeling, waterberging en goed ecologisch beheer. Bij nieuwbouw, herinrichting en onderhoud kijken we standaard hoe we de stad groener, koeler en waterbestendiger kunnen maken. Als straten toch open moeten, grijpen we dat moment aan om meteen te vergroenen en de riolering, wateropvang en toegankelijkheid te verbeteren. We willen de rekening niet doorschuiven en voorkomen dat straks Gouda natte voeten heeft. Dat vraagt om structurele investeringen en om een stevig Groenfonds. Bewoners die hun straat of plein willen vergroenen, helpen we daarbij. Duidelijk en zonder onnodige drempels.

... kijken we naar de lange termijn: bodemdaling en betaalbaarheid

We denken verder dan de komende vier jaar. Gouda heeft te maken met verzakkende bodem, funderingen, oude riolering en straten die onderhoud nodig hebben. Ook willen we dat onze stad toegankelijk blijft. Dat kost veel geld. Daarom koppelen we onderhoud aan kansen: als we toch een straat of riool aanpakken, zorgen we meteen voor meer groen, betere wateropvang en een prettigere buurt. Daarbij spreken we ook het Rijk, Provincie en Waterschap aan op hun verantwoordelijkheid voor bodemdaling en de kosten die daarbij horen. We maken een plan hoe we ons erfgoed behouden in de toekomst en kwetsbare inwoners helpen met funderingsproblemen.

HOOFDSTUK: EEN VEILIG GOUDA

Wij staan voor

Een stad waarin inwoners zich vrij en veilig voelen. Thuis, op straat, online en in de wijk. Waar veiligheid hand in hand gaat met leefbaarheid, vertrouwen en een overheid die grenzen stelt en rechtvaardig is.

Gouda staat voor een brede veiligheidsopgave. De stad is over het algemeen veilig, maar niet overal en niet voor iedereen. Bijna een kwart van de inwoners heeft weleens te maken gehad met intimidatie in de openbare ruimte. Tegelijk verhardt de samenleving: online en offline worden grenzen sneller opgezocht en neemt de spanning tussen groepen inwoners toe. Wie zich onveilig voelt, trekt zich terug. Wie overlast ervaart, verliest vertrouwen. En waar criminaliteit ruimte krijgt, komen leefbaarheid en sociale samenhang onder druk te staan.

Een grote opgave is ondermijning. Criminele netwerken krijgen vaak als eerste voet aan de grond via vastgoed en nestelen zich vervolgens in wijken, bedrijven en de zorg. Gemiddeld 10% van de zorgkosten belandt bij malafide zorgaanbieders — dat is onaanvaardbaar en vraagt om een gerichte aanpak. Dreigingen komen ook steeds vaker voor online, via cybercriminaliteit, desinformatie en digitale intimidatie. Weerbaarheid van inwoners, ondernemers en de gemeentelijke organisatie zelf wordt daarbij steeds belangrijker.

Veiligheid gaat niet alleen over handhaving en politie. Het gaat ook over zorg, preventie, goede openbare ruimte, sociale samenhang en vertrouwen tussen inwoners en overheid. Dat vraagt om vroeg signaleren en goede samenwerking tussen zorg, welzijn en veiligheid. We kiezen voor een stevige aanpak waar dat nodig is, en nabij waar dat kan. En we zorgen dat toezicht, handhaving en andere instrumenten zorgvuldig, evenwichtig en met respect voor privacy worden ingezet.

Daarom

.. versterken we veiligheid en leefbaarheid samen

Veiligheid en leefbaarheid horen bij elkaar. Een schone, verzorgde wijk voelt veiliger en nodigt uit tot respect. Zwerfafval, bijplaatsingen, dumpingen en verwaarloosde plekken zijn niet alleen een ergernis — ze zijn een signaal dat de openbare ruimte niet van iedereen is. Daar treden we actief tegen op: zichtbaar, snel en consequent. Rond ondergrondse containers stapelt die overlast zich vaak op: volle of storende containers, afval dat ernaast wordt geplaatst en rommel die rondzwerft. Dit is voor omwonenden een dagelijkse ergernis. We pakken deze plekken gericht aan.

Dit doen we met een combinatie van preventie en gerichte handhaving. We versterken het toezicht in de openbare ruimte en werken met een hotspotaanpak: op plekken waar overlast en onveiligheid structureel voorkomen, zetten we toezicht gericht en intensief in. We brengen daarvoor signalen uit wijk, zorg, scholen, handhaving en politie beter samen. Ook de inrichting van de openbare ruimte telt mee: overzichtelijke routes en schone straten maken een wijk veiliger en prettiger. Bij herinrichting en gebiedsontwikkeling nemen we veiligheid daarom vanaf het begin mee.

... pakken we overlast en straatintimidatie aan

Inwoners moeten zich veilig kunnen bewegen door Gouda. Straatintimidatie, bedreiging, geweld en alle vormen van discriminatie accepteren we niet. We zorgen voor zichtbare aanwezigheid van boa's en succesvolle handhaving gericht op plekken waar problemen spelen. We werken daarbij nauw samen met de politie en de wijkagent, die zichtbaar en aanspreekbaar zijn in de wijk. Tevens voeren we actief het gesprek met de politie over het belang van Roze in Blauw, om ook lhbtq+-gerelateerd geweld en intimidatie zorgvuldig (op) te volgen.

In de binnenstad en op andere drukke plekken is overlast door fietsen een groeiend probleem: fietsen op plaatsen waar dat niet is toegestaan, te hoge snelheden en gevaarlijk rijgedrag. We handhaven de bestaande regels consequenter en maken duidelijker waar wel en niet gefietst mag worden. Of je nu op een fatbike rijdt of op een bakfiets — de regels gelden voor iedereen.

Bij meldingen willen we dat inwoners weten waar zij terechtkunnen en wat er met hun melding gebeurt.

... gebruiken we toezicht en cameratoezicht zorgvuldig

Toezicht en cameratoezicht kunnen soms tijdelijk nodig zijn, maar zijn geen doel op zichzelf. We zetten deze alleen in waar dat nodig, onderbouwd en proportioneel is. Daarbij kijken we steeds naar het probleem, het doel, de duur en de gevolgen voor privacy.

.. treden we stevig op tegen georganiseerde criminaliteit

Gouda treedt stevig op tegen ondermijning, drugscriminaliteit, mensenhandel, zorgcriminaliteit en misbruik van kwetsbare inwoners. We zetten instrumenten zoals toezicht, Bibob en gebiedsgerichte controles gericht in, met extra aandacht voor vastgoed en de zorg — twee sectoren waar criminele netwerken vaak als eerste voet aan de grond krijgen. Bibob wordt daarom actief ingezet bij vastgoedondernemingen. Een uitbreiding van Bibob en toezicht legt extra druk op ondernemers, terwijl we tegelijk willen werken aan minder regels. Daarom passen we deze instrumenten proportioneel toe.

... werken we aan weerbaarheid — in de wijk en online

Naast optreden bouwen we aan weerbaarheid: van inwoners die signalen herkennen en durven melden, van ondernemers die weten hoe ze criminele benaderingspogingen kunnen weerstaan, en van de gemeentelijke organisatie zelf. Onveiligheid online speelt zich steeds vaker ook offline af. Digitale oplichting, cybercriminaliteit, online haat,

desinformatie en digitale intimidatie raken inwoners en ondernemers direct. Ook polarisatie en radicalisering vragen om aandacht. We zetten in op ontmoeting, bewustwording en sociale samenhang, zonder groepen onnodig te stigmatiseren.

... pakken we zorgfraude aan met de regio

Gemiddeld 10% van de landelijke zorgkosten belandt bij malafide zorgaanbieders. Dat is onaanvaardbaar. We intensiveren de aanpak van zorgfraude en doen dit in samenwerking met de regio, zodat we meer slagkracht hebben en fraudeurs zich niet eenvoudig kunnen verplaatsen.

... brengen we zorg en veiligheid dicht bij elkaar

Zorg- en veiligheidsvragen lopen steeds vaker door elkaar. Denk aan verslaving, dakloosheid, schulden, verward gedrag, huiselijk geweld, dieren mishandeling of jeugdoverlast. We willen dat zorg, veiligheid en het sociaal domein elkaar sneller vinden, zodat problemen eerder worden gezien en erger wordt voorkomen. Daarbij houden we oog voor de buurt én voor de persoon.

... geven we jongeren perspectief én grenzen

Alle jongeren willen veilig opgroeien, elkaar ontmoeten en hun plek vinden. Daarom investeren we in jongerenwerk, ontmoetingsplekken en perspectief. Waar grenzen worden overschreden, moet de gemeente duidelijk zijn. Maar we voorkomen dat jongeren als groep worden gestigmatiseerd.

HOOFDSTUK: EEN BRUISEND GOUDA

Wij staan voor

Een stad waar mensen niet alleen wonen, maar ook werken, leren, ondernemen, ontmoeten en ontspannen. Waar de binnenstad en wijken leven, cultuur en sport dichtbij zijn, ondernemers ruimte krijgen en jong en oud zich thuis voelt.

Gouda is meer dan een woonstad. Het is een stad met karakter: ondernemers, makers, verenigingen, cultuur, historie, horeca, ambacht en ontmoeting. Een stad waar cultuur wordt gemaakt en beleefd. Maar door de groei van de stad komt de balans tussen wonen, werken en voorzieningen onder druk te staan. Er zijn naar schatting 5.000 extra banen nodig om de woon-werkbalans te behouden.

Tegelijkertijd staan de binnenstad, culturele instellingen en ondernemers voor grote opgaven. Levendigheid komt voor een groot deel uit de stad en door alle evenementen die worden georganiseerd zoals de avondvierdaagse, het jazzfestival en Gouda bij Kaarslicht. Tegelijkertijd wordt het steeds lastiger evenementen te organiseren met stijgende kosten en toenemende regeldruk.

Wij willen dat Gouda een stad blijft die leeft. Dat vraagt om bewuste keuzes: welke economie past bij Gouda, welk voorzieningenniveau hoort bij een groeiende stad en hoe houden we levendigheid en leefbaarheid in balans? Niet alles kan overal. Maar we willen dat ondernemers, makers, jongeren en organisatoren kunnen rekenen op een gemeente die meedenkt en meedoet. We willen de mensen die de stad mooier willen maken, juist helpen.

Daarom

... zijn we een gemeente die meedenkt met ondernemers

Betrokken en florerende ondernemers zorgen voor werkgelegenheid en het behoud van voorzieningen en levendigheid in de stad. Ze verdienen een gemeente die bereikbaar is, duidelijke regels stelt, procedures begrijpelijk maakt, maar ook een consistent lange termijnbeleid voert, zodat ondernemers weten waar ze aan toe zijn en naartoe kunnen werken. We werken aan één herkenbaar loket als aanspreekpunt voor ondernemers; een snelle doorlooptijd van vergunningen binnen de wettelijke termijn; en een meedenkende "ja, mits" houding van de gemeente. Dat betekent meedenken over wat wél mogelijk is en duidelijk uitleggen waarom iets niet kan.

... werken we aan een toekomstbestendige (binnen)stad

De binnenstad is het kloppend hart van Gouda: economisch, cultureel en sociaal. We willen een goede mix van winkels, horeca, wonen, werken, cultuur en ontmoeting, in de binnenstad, maar ook in onze wijken. We pakken leegstand aan en werken aan het verbeteren van de kwaliteit van straten, pleinen, toegankelijkheid en groen.

... kiezen we voor toerisme met kwaliteit en menselijke maat

Gouda is gastvrij voor bezoekers, maar in balans is met leefbaarheid van de binnenstad. We kiezen voor toerisme dat past bij de stad: gericht op cultuur, historie, water, ambacht, erfgoed en het Groene Hart. We willen niet zozeer meer bezoekers, maar bezoekers die langer verblijven en bijdragen aan de stad.

... investeren we in ons erfgoed en onze culturele instellingen

Voor de C4-instellingen — Museum Gouda, de Goudse Schouwburg, Garenspinnerij en bibliotheek — stellen we een meerjarig perspectief op: welke maatschappelijke rol vervullen zij, welke inzet is daarvoor nodig en hoe versterken zij elkaar en de stad? Zo weten instellingen en bezoekers

waar ze aan toe zijn, en behoudt de raad grip op de koers. De renovatie en verduurzaming van het Stadhuis is gaande. De exploitatie is nog een openstaand vraagstuk, ook deze wordt verder uitgewerkt en aangeboden aan de Raad.

... geven we ruimte aan cultuur, jongeren en makers

Gouda is een stad waar cultuur wordt gemaakt en beleefd. De grote culturele instellingen blijven belangrijk. Maar cultuur en ontmoeting moeten ook dichtbij zijn: in buurten, scholen, verenigingen, bibliotheken, ateliers en tijdelijke plekken.

Jongeren betrekken we actief bij de vraag wat Gouda aantrekkelijker maakt voor hen. Het gaat daarbij om cultuur, uitgaan, ontmoeting, sport, studie en werk. Initiatieven vanuit jongeren voor bijvoorbeeld broedplaatsen, nemen we serieus: als gemeente denken we hier graag in mee.

... houden we evenementen levendig én leefbaar

Evenementen dragen bij aan levendigheid, ontmoeting en de aantrekkelijkheid van Gouda. We bieden ruimte aan evenementen die passen bij de schaal en eigenheid van de stad of de wijk. Tegelijk bewaken we de balans met rust, veiligheid, bereikbaarheid en overlast voor bewoners. Organisatoren kunnen rekenen op duidelijke regels, tijdige communicatie, praktische ondersteuning en een 'ja, mits' houding van de gemeente. Daar waar de kaders het toelaten om regels te schrappen en regeldruk te verminderen, doen we dat.

HOOFDSTUK: EEN TOEKOMSTBESTENDIG GOUDA

Wij staan voor

Een stad die groen, gezond en toekomstbestendig is. Waarin we minder uitstoten, er geen afval ligt op straat en grondstoffen opnieuw worden gebruikt. Dat doen we op een manier die haalbaar, betaalbaar en eerlijk is voor alle inwoners.

Gouda merkt de gevolgen van klimaatverandering al in de eigen straten en wijken. Hete zomers, stevige regenbuien, droogte en bodemdaling. Tegelijkertijd raken problemen als netcongestie en stijgende energiekosten het dagelijks leven van inwoners en ondernemers. De CO₂-uitstoot is tussen 2010 en 2023 fors gedaald, van 358 naar 199 kiloton. Maar de opgave blijft groot en zonder extra stappen halen we landelijke doelstellingen niet.

Wij willen Gouda doorgeven aan volgende generaties. Dat vraagt om duurzame keuzes. Tegelijk weten we dat duurzaamheid alleen werkt als inwoners en ondernemers mee kunnen doen. Maatregelen moeten begrijpelijk, betaalbaar en uitvoerbaar zijn. We zetten stappen, maar doen geen beloftes die we niet kunnen waarmaken.

Niet elke opgave is even groot of urgent. We werken daarom met prioriteiten waar we het meeste effectiviteit behalen. Per wijk kijken we wat nodig en wat haalbaar is. Zo werken we stap voor stap aan een schonere, groenere en gezondere stad.

Daarom

... werken we aan een realistische route naar klimaatneutraliteit

We vragen het college om een nieuwe en haalbare routekaart te maken richting klimaatneutraliteit en circulariteit. Daarin staat wat nodig is, welke stappen al lopen, welke keuzes nog gemaakt moeten worden om landelijke doelstellingen te halen. Ook zijn we transparant over wat dit betekent voor inwoners, ondernemers en de gemeentelijke begroting. Niet om doelstellingen los te laten, maar om eerlijk te zijn over haalbaarheid, uitvoeringskracht en draagvlak. De raad maakt op basis van die routekaart een keuze over ambitie en tempo.

... zetten we in op energiebesparing en isolatie

De meest duurzame energie is energie die niet nodig is. Daarom zetten we vooral in op energiebesparing en isolatie. Dat verlaagt de energierekening, vermindert uitstoot en helpt inwoners direct. We werken samen met woningcorporaties, verhuurders, VvE's, eigenaren, energiecoaches en wijkinitiatieven. We hebben extra aandacht voor inwoners die maatregelen moeilijk zelf kunnen betalen of organiseren. De energietransitie gaat niet alleen over techniek, maar ook over wooncomfort, gezondheid en bestaanszekerheid.

... pakken we de energietransitie wijk voor wijk, buurt voor buurt aan

De overstap naar duurzame energie en warmte vraagt om maatwerk. Niet elke wijk is hetzelfde. Daarom pakken we de verduurzaming van wijken en buurten stap voor stap aan en kijken we welke oplossingen technisch mogelijk, betaalbaar en haalbaar zijn. Hierbij kijken we ook naar collectieve oplossingen om energie op te wekken en te delen. Inwoners worden vroeg betrokken, niet pas als de keuze al gemaakt is. We maken duidelijk waar de gemeente faciliteert, waar ze regie voert en waar samenwerking met corporaties, netbeheerders of bewonersinitiatieven nodig is.

... maken we afvalbeleid dat werkt voor inwoners

Afvalbeleid verbinden we aan circulaire economie: minder afval, meer hergebruik. We zetten in op minder verspilling en betere inzameling van grondstoffen. Afvalbeleid moet begrijpelijk, betaalbaar en uitvoerbaar zijn. We onderzoeken samen met inwoners welke manier van afvalscheiding het beste past bij Gouda. Daarbij kijken we naar voorscheiding en nascheiding op het gebied van kosten, milieuwinst en gebruiksgemak. Als kosten en milieuwinst gelijkwaardig uitvallen, kiezen we voor dat wat het meeste gebruiksgemak oplevert voor inwoners.

... werken we aan schone lucht

Gezonde lucht hoort bij een leefbare stad. Gouda voldoet aan de wettelijke normen. Tegelijkertijd nemen klachten over houtstook toe, vooral op dagen wanneer er een negatief stookadvies geldt. We blijven werken aan betere luchtkwaliteit, met aandacht voor verkeer, houtstook, fijnstof en de inrichting van de openbare ruimte.

... werken we aan een waterbewuste stad

Water bepaalt het gezicht van Gouda: het is verbonden met ons erfgoed, onze leefomgeving en onze opgaven rond klimaat en bodemdaling. We kijken samenhangend naar water — als opgave (wateroverlast, droogte, bodemdaling en funderingen) én als kwaliteit (beleving, recreatie en de bevaarbaarheid van onze waterstructuur). Zo benutten we water als kracht van de stad en houden we Gouda ook bij toenemende weersextremen leefbaar.

HOOFDSTUK: EEN ZORGZAAM GOUDA

Wij staan voor

Een stad waarbij gezondheid is meer dan de afwezigheid van ziekte. Gouda investeert in een stad die uitnodigt tot gezond leven — fysiek en mentaal. We hebben bijzondere aandacht voor mentale gezondheid, in het bijzonder van jongeren, voor wie eenzaamheid, prestatiedruk en psychische klachten steeds vaker voorkomen. Eenzaamheid pakken we gericht aan, met oog voor zowel ouderen als jongeren. Preventie van mentale problemen verankeren we in de samenwerking tussen onderwijs, sport, welzijn en zorg. Het Gouds Leefstijlakkkoord vormt daarvoor het verbindende kader.

Gouda investeert in goede zorg en ondersteuning voor haar inwoners. Maar de kosten in het sociaal domein stijgen jaar op jaar, terwijl de middelen vanuit het Rijk achterblijven. Dat geldt ook voor onze armoederegelingen. Dat vraagt om scherpe keuzes: wat doen we zelf, wat organiseren we samen, en waar leggen we de grens? We willen dat elke euro zorg ook daadwerkelijk terechtkomt bij degene die die zorg nodig heeft. Niet bij onnodige bureaucratie en niet bij interventies waarvan we niet weten of ze werken. We sturen op resultaat, meten wat we doen en stellen bij waar nodig.

Daarbij kiezen we voor normalisatie: niet alles wat lastig of verdrietig is, vraagt om professionele zorg. Soms is een goed gesprek, een buur, een vereniging of een school de beste oplossing. We investeren daarom in ondersteuning dichtbij: in de buurt, via vrijwilligers en sociale netwerken, zodat er ondersteuning is voor iedereen en professionele hulp beschikbaar blijft voor wie dat echt nodig heeft.

Daarom

.. helpen we jeugd en gezinnen eerder

Kinderen en jongeren moeten gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. We zetten in op preventie, vroegsignalering en ondersteuning dicht bij het gezin. Voorkomen is beter dan genezen, daarom gaan we door met de ondersteuning van het relatie- en scheidingsteam. De beweging moet zijn: licht waar het kan, zwaar waar het moet en altijd met oog voor het kind en het gezin.

Onderwijs en jeugdzorg werken goed samen in het belang van het kind. Door school, huisarts, jeugdzorg, jongerenwerk en sportverenigingen beter te verbinden, signaleren we problemen eerder, voorkomen we dat deze escaleren en dat kinderen tussen de wal en het schip vallen.

Bij jeugdhulp kijken we naar samenwerking in de regio. Regionale inkoop mag niet betekenen dat Gouda de grip op kwaliteit, toegankelijkheid en lokale samenhang verliest. We werken aan een bestuurbaar zorglandschap minder versnippering, betere samenwerking en meer overzicht. We moeten goed kunnen volgen wat regionaal wordt besloten en wat dit betekent voor Goudse kinderen en gezinnen.

... ondersteunen we mensen die langer thuis wonen

Door de dubbele vergrijzing neemt de behoefte aan ondersteuning toe. Veel ouderen blijven langer thuis. Maar ook veel mensen met een beperking wonen graag zelfstandig en voeren de regie over hun eigen leven. Dat vraagt om toegankelijke woningen, ontmoetingsplekken en zorg en voorzieningen dichtbij. Mantelzorgers verdienen ondersteuning die helpt te voorkomen dat zijzelf uitvallen.

Bij Wmo-ondersteuning willen we verantwoord omgaan met geld, maar ook voorkomen dat inwoners vastlopen in procedures. Waar mogelijk indiceren we meerjarig: mensen met een stabiele, langdurige zorgvraag verdienen duidelijkheid en hoeven niet jaarlijks opnieuw door een keuring. Dat is beter voor de inwoner én goedkoper voor de gemeente.

... pakken we armoede, schulden en bestaansonzekerheid aan

We bouwen voort op het beleidskader De cirkel doorbreken. We blijven inzetten op vroegsignalering, duidelijke regelingen, laagdrempelige hulp, en het voorkomen dat kleine geldproblemen grote schulden worden. We hebben bijzondere aandacht voor kinderen die opgroeien in armoede, werkende armen, alleenstaanden en inwoners die door schaamte of ingewikkelde regels geen hulp vragen. Bestaanszekerheid verbinden we aan onderwijs, zorg, werk, sport, cultuur en wijkgericht werken.

... investeren we in preventie en sturen we op resultaat

We meten wat we doen. Via de sociale monitor volgen we of de interventies die we inzetten ook daadwerkelijk werken: worden mensen geholpen, neemt de zorgvraag af, komen middelen terecht waar ze nodig zijn? Die informatie gebruiken we actief om bij te sturen. Beleid dat niet werkt, stoppen we. Beleid dat werkt, bouwen we uit. We rapporteren hierover transparant aan de raad.

Preventie gaat ook over mentaal welbevinden. We investeren structureel in de mentale gezondheid van Gouvenaars — met extra inzet op jongeren, die te vaak vastlopen in wachttijden bij de GGZ. We bestrijden eenzaamheid via buurtinitiatieven, jongerencentra en ontmoetingsplekken. En we verbinden sport, cultuur en welzijn in een samenhangende aanpak via het Gouds Leefstijlakkkoord.

... investeren we in preventie en durven we te rekenen op de opbrengst

Voorkomen is beter dan genezen — en goedkoper. We investeren structureel in preventie: in vroege signalering, in een sterke sociale basis, in bewegen, ontmoeting en bestaanszekerheid. Niet als sluitpost, maar als bewuste keuze.

Die investering heeft een verwacht rendement. Als preventie werkt, neemt de zorgvraag af. We hebben de ambitie om die verwachte besparingen ook daadwerkelijk te verwerken in de begroting. Via de sociale monitor volgen we of de interventies die we inzetten ook daadwerkelijk werken: worden mensen geholpen, neemt de zorgvraag af, komen middelen terecht waar ze nodig zijn? Beleid dat niet werkt, stoppen we. Beleid dat werkt, bouwen we uit.

HOOFDSTUK: EEN VERBONDEN GOUDA

Wij staan voor

Een stad waarin iedereen mee kan doen en ondersteuning dichtbij is. Waar de sociale basis sterk is, vrijwilligers en verenigingen worden gewaardeerd, professionele hulp beschikbaar blijft voor wie dat nodig heeft en armoede of beperkte geletterdheid niemand in de weg staan om mee te doen.

Gouda is een stad waar mensen omkijken naar elkaar. Inwoners, vrijwilligers, verenigingen en maatschappelijke organisaties maken elke dag verschil. Dat is een grote kracht. Tegelijk zien we dat steeds meer inwoners druk ervaren: jongeren in een veeleisende wereld, ouderen die langer thuis wonen, mantelzorgers die overbelast raken, gezinnen die vastlopen door schulden, complexe zorgvragen, armoede of eenzaamheid.

Gouda investeert ook in de fysieke basis van de samenleving. Goede schoolgebouwen zijn een voorwaarde voor goed onderwijs en een gezonde ontwikkeling van kinderen. Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor onderwijshuisvesting voeren we onverkort uit.

We werken vanuit vertrouwen naar de inwoner. Niet iedereen heeft hetzelfde nodig, maar iedereen verdient het om gezien te worden. Dat vraagt om keuzes: hoever reikt de verantwoordelijkheid van de gemeente, wat mogen we verwachten van inwoners en gemeenschappen zelf, hoe zorgen we dat professionele hulp beschikbaar blijft voor wie dat echt nodig heeft, en hoe houden we zorg in de toekomst betaalbaar?

Daarom

... versterken we de sociale basis in iedere wijk

We investeren in plekken, mensen en netwerken waardoor inwoners elkaar ontmoeten, steun vinden en mee kunnen doen: buurthuizen, wijkteams, scholen, sportverenigingen, bibliotheekfuncties, cultuur, jongerenwerk en bewonersinitiatieven. We kijken hierbij nadrukkelijk naar het gemeentelijk vastgoed, maar we volgen ook de ontwikkelingen en mogelijkheden voor het gebruik van een digitale infrastructuur. Per wijk kijken we wat nodig is, want niet elke wijk heeft dezelfde behoeften. Voorzieningen hoeven niet overal hetzelfde te zijn maar wel bijdragen aan gelijke kansen. We maken een realistische afweging tussen behoefte, bereikbaarheid, uitvoerbaarheid en financiële ruimte. Daarbij maken we ook een inschatting van een financieel voordeel. De gemeente faciliteert bewonersinitiatieven, denkt mee en helpt praktisch verder waar dat nodig is. Wat bewoners samen kunnen organiseren, organiseert de gemeente niet voor hen.

... ondersteunen we vrijwilligers en verenigingen

Vrijwilligers en verenigingen zijn het cement van de stad. We willen hen niet overvragen, maar ondersteunen. Daarbij moeten we zorgen dat vrijwilligers niet het werk van professionals op hun bordje krijgen. Vrijwilligerswerk is van grote waarde, maar geen gratis vervanging van professionele inzet. We borgen daarom goede coördinatie, continuïteit en een heldere rolverdeling tussen vrijwilligers en professionals. We zetten daarom stevig in op minder onnodige bureaucratie, duidelijke aanspreekpunten en hulp bij regels en vergunningen. We kijken serieus naar de generieke werkzaamheden die voor veel vrijwilligersorganisaties gelijk zijn en onderzoeken met deze organisaties hoe we hen daar zo goed mogelijk mee kunnen helpen. Zo hopen we nog meer mensen te kunnen stimuleren vrijwilligerswerk te doen.

... betrekken we jongeren serieus bij de stad

Gouda groeit. Een groot deel van de nieuwe inwoners is jong. Jongeren hebben een belangrijke stem in de stad die hun toekomst bepaalt. We bouwen voort op het kindercollege en onderzoeken actief hoe we jongeren in het middelbaar en beroep onderwijs meer kunnen betrekken bij beleid en besluitvorming. We kijken daarvoor ook naar vormen als stadslabs, waarbij scholieren en studenten aan echte Goudse vraagstukken werken. Plannen worden getoetst op gevolgen voor jongeren en toekomstige generaties.

... investeren we in goede schoolgebouwen

Kinderen brengen een groot deel van hun jeugd door in schoolgebouwen. Die gebouwen moeten veilig, gezond en toekomstbestendig zijn. Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor onderwijshuisvesting voeren we onverkort uit: we renoveren en vernieuwen schoolgebouwen volgens planning, zonder uitstel, we nemen de mogelijkheden van alternatieve financiering daarin mee. Daarbij kijken we ook naar kansen voor multifunctioneel gebruik — een schoolgebouw dat ook ruimte biedt aan sport, cultuur of welzijn versterkt de sociale basis van de wijk.

... investeren we in kansengelijkheid

Goede schoolgebouwen zijn een noodzakelijke voorwaarde — maar niet voldoende. We investeren ook in de kwaliteit van het onderwijs zélf: door vroegschoolse educatie te versterken, laaggeletterdheid terug te dringen en de samenwerking tussen scholen en het bedrijfsleven te stimuleren. We ondersteunen initiatieven waarbij leerlingen van verschillende achtergronden samenwerken. Zo wordt onderwijs een echte hefboom voor kansengelijkheid.

... geven we geletterdheid een vaste plek

Kunnen lezen, schrijven, rekenen en omgaan met digitale informatie is een voorwaarde om mee te doen. Geletterdheid raakt aan werk, gezondheid, geldzaken en aan weerbaarheid tegen desinformatie. We geven geletterdheid daarom een structurele plek: we voorkomen laaggeletterdheid waar het kan en bestrijden het waar het nodig is, samen met onderwijs, bibliotheek, werkgevers en maatschappelijke partners.

... nemen we dierenwelzijn serieus

Dieren zijn medebewoners van onze stad. Daarom betrekken we dierenwelzijn integraal bij alle beleidsdomeinen. We houden rekening met de veiligheid van dieren in de openbare ruimte en zetten in op goede opvang en zorg. We vergroten bewustwording en verantwoordelijkheid bij huisdiereigenaren, waarbij het welzijn van dieren centraal staat. Dierenmishandeling en verwaarlozing pakken we actief aan, samen met politie, handhaving en dierenwelzijnsorganisaties.

HOOFDSTUK: EEN INCLUSIEF GOUDA

Wij staan voor

Gouda als een diverse stad. Veel nationaliteiten, culturen, geloven en achtergronden leven hier naast elkaar. Zo kennen we onder andere een grote christelijke gemeenschap, Marokkaanse gemeenschap, een levendige lhbtq+ gemeenschap, arbeidsmigranten en woonwagenbewoners. Gouda heeft ook een geschiedenis die we serieus nemen — een geschiedenis die voor sommige gemeenschappen vraagt om erkenning en aandacht. Dat Gouda zo veelkleurig is, maakt de stad rijker. Wij staan voor een stad waar iedereen veilig zichzelf kan zijn, en mee kan doen — vrij van discriminatie, uitsluiting of intimidatie. Ongeacht afkomst, geloof, beperking, gender of seksuele oriëntatie.

Diversiteit kan ook spanning met zich meebrengen — tussen overtuigingen, tussen gemeenschappen, tussen wat mensen van elkaar en van de overheid verwachten. Wij geloven dat ontmoeting, ruimte voor elkaar en een open gesprek die spanning kunnen overbruggen. Het fundament daarvoor is helder: de grondwet geldt voor iedereen, het ene Grondwetsartikel staat niet boven het andere. In Gouda is ruimte voor verschillen van overtuiging, zolang we elkaar binnen de democratische rechtsorde met respect behandelen.

Ook voor nieuwkomers wil Gouda een stad zijn waar mensen zich welkom voelen en snel mee kunnen doen. Via bijvoorbeeld Nieuwe Buren kunnen bewoners van het AZC vanaf het begin taal leren, werken, vrijwilligerswerk doen, sporten en mensen ontmoeten. Dat werkt goed. Wel vinden we het belangrijk dat mensen met een verblijfsvergunning die aan Gouda worden toegewezen ook echt hier blijven. Daar zijn afspraken over gemaakt met het COA, en die moeten worden nagekomen.

Daarom

... vermijdt de gemeente gesprekken over spanningen niet

Als waarden botsen — over gelijkheid, vrijheid, religie of leefstijl — benoemen wij dat, ook als het ongemakkelijk is. We faciliteren ontmoeting en dialoog actief via wijkinitiatieven en sleutelfiguren in buurten. Tegelijkertijd zijn wij helder: de grondwettelijke vrijheden gelden voor iedereen.

...pakken we discriminatie aan en beschermen we kwetsbare gemeenschappen

Antisemitisme, islamofobie, racisme, homofobie, transfobie, validisme — het zijn allemaal aantastingen van de menselijke waardigheid en worden allemaal serieus genomen. Gouda is aangesloten bij een laagdrempelig meldpunt waar inwoners discriminatie kunnen melden en waar meldingen leiden tot actie, Stichting iDb. Gemeentelijke medewerkers worden getraind op het herkennen van discriminatie. Incidenten van geweld of intimidatie worden bijgehouden, gerubriceerd en opgevolgd in samenwerking met politie en zorgpartners. De veiligheidsbeleving van onze gemeenschappen meten we actief en nemen we op in gemeentelijke monitors.

Het beleid zoals vastgelegd in de Lokale Inclusie en Diversiteitsagenda voeren we onverkort uit. We handhaven de herdenkings- en inclusiekalender en zetten ervaringsdeskundigheid actief in bij de vormgeving en uitvoering van ons inclusiebeleid.

... maken we Gouda toegankelijk voor iedereen

Iedereen moet kunnen meedoen, ook mensen met een fysieke of mentale beperking. We blijven uitvoering geven aan het VN-verdrag Handicap en vertalen de verplichtingen daaruit naar concreet beleid: in de openbare ruimte, in gemeentelijke dienstverlening en in de manier waarop we voorzieningen organiseren. Toegankelijkheid is geen sluitpost, maar een basisvereiste.

... Nieuwkomers doen vanaf dag één mee in onze Goudse samenleving

We houden ons aan de spreidingswet; dat betekent dat mensen die vluchten voor oorlog en geweld welkom zijn in onze stad. We zorgen dat ze vanaf dag een kunnen meedoen in onze samenleving. Dat doen we op de beproefde Goudse wijze, die landelijk veel waardering, en steeds meer navolging krijgt. Taal, werk, sport, vrijwilligerswerk en ontmoeting: vanaf dag één.

... integreren we statushouders in de hele stad

Statushouders die in Gouda komen wonen, verspreiden we over de stad. Zo ontstaat echte integratie, raken mensen geworteld in een wijk en blijft de druk op specifieke buurten beperkt. We zetten maximaal in op meedoen: werk, taal, onderwijs, vrijwilligerswerk en sport.

... houden we het COA aan gemaakte afspraken

Het programma Nieuwe Buren werkt — maar alleen als de mensen die in Gouda integreren, ook in Gouda blijven wonen. Dat is nu te vaak niet het geval. Mensen die via Nieuwe Buren in ons AZC zijn ingeburgerd en geworteld in onze stad, worden soms in een andere gemeente gehuisvest. Dat is zonde van de investering van bijvoorbeeld werkgevers om iemand ingewerkt te krijgen, maar ook een gemiste kans voor die mensen zelf.

Met het COA zijn duidelijke afspraken gemaakt: mensen die aan Gouda zijn toegewezen horen in de Molenwiek te wonen, zodat ze hier kunnen integreren en straks ook hier een thuis vinden. We spreken het COA daar stevig op aan, zoeken actief naar drukmiddelen om naleving af te dwingen. We laten dit bij de evaluatie van Nieuwe Buren en besluiten over het vervolg zwaar meewegen.

HOOFDSTUK: SPORTIEF GOUDA

Wij staan voor

Een stad waar iedereen kan sporten en bewegen — als kind, als tiener, als volwassene en als oudere, met en zonder beperking. Waar sport in de eerste plaats gewoon leuk is: samen trainen, winnen en verliezen, jezelf overtreffen. Waar verenigingen de sociale ruggengraat van wijken vormen en een gymzaal of sportveld meer is dan een accommodatie: het is een thuis. En waar investeren in sport ook investeren is in gezondheid, verbinding en kansengelijkheid.

Door sport voelen we ons beter én meer verbonden. Verenigingen zorgen ervoor dat mensen elkaar kennen, kinderen zich ontwikkelen, jongeren erbij horen en ouderen actief blijven. Sport heeft in de eerste plaats waarde in zichzelf — en draagt tegelijk bij aan gezondheid, cohesie en preventie. Die combinatie maakt investeren in sport ook financieel verstandig. We houden sportvoorzieningen toegankelijk en hebben extra aandacht voor kinderen en inwoners voor wie meedoen niet vanzelfsprekend is. We kijken ook naar sport en bewegen in de wijk: speelplekken, beweegroutes en laagdrempelige activiteiten dichtbij huis.

Tegelijkertijd zijn er concrete knelpunten die niet kunnen wachten. De gymzalen van de Willem de Zwijger zijn aan vervanging toe, de huurtermijn van de Dick van Dijkhal loopt af in 2030, en bij verenigingen als GMHC en AV Gouda zijn er grote uitdagingen. Daar moet op korte termijn iets gebeuren.

Daarom

... stellen we een IHP vast voor binnensportaccommodaties

We stellen een Integraal Huisvestingsplan voor binnensportaccommodaties vast, met kortetermijnkeuzes over de meest

urgente panden en een visie plus investeringsplan voor de lange termijn. Accommodaties zijn nodig voor bewegingsonderwijs én verenigingen — en sommige locaties bieden ook kansen voor herontwikkeling.

... werken we we aan een level playing field voor verenigingen

Niet alle verenigingen staan er financieel gelijk voor. We werken aan een eerlijker speelveld: gelijke kansen op ondersteuning, eerlijke tarieven en heldere criteria voor subsidies en accommodatiegebruik.

... ondersteunen we verenigingen met grote uitdagingen op maat

Waar verenigingen voor grote uitdagingen staan — zoals GMHC en AV Gouda — gaan we actief het gesprek aan. We denken mee, zoeken samen naar wat mogelijk is en stellen ons op vanuit "ja, mits". Gouda heeft geen belang bij het verdwijnen van verenigingen die bijdragen aan de stad. We kijken wat we kunnen doen — en doen dat ook.

... zijn we een betrokken opdrachtgever voor Sport.Gouda

Sport.Gouda levert buitengewoon werk — Sportgemeente van het Jaar bewijst dat. Die prestatie verdient een stevige basis. Als opdrachtgever zorgen we voor heldere doelen en goede afstemming over wat we van elkaar verwachten. Als werkgever scheppen we de randvoorwaarden die Sport.Gouda nodig heeft om dit werk goed te kunnen blijven doen.

... zorgen we dat elk kind de basisschool verlaat met een zwemdiploma

Zwemveiligheid is een basisvaardigheid. We stellen als ambitie dat geen enkel kind de basisschool verlaat zonder zwemdiploma. Voor de groep die dit betreft onderzoeken we samen met scholen hoe we die laatste stap zetten.

... zorgen we dat onze speelplekken meegroeien met de stad

Elk kind en elke jongere moet in de buurt plekken hebben om veilig te kunnen spelen of te chillen. Dat geldt ook voor kinderen met een beperking. We bekijken het huidige aanbod en bepalen waar we moeten bijsturen.

HOOFDSTUK: EEN BETROUWBAAR GOUDA

Wij staan voor

Een stad die groeit en verandert. Dat vraagt om een overheid die meegaat in die verandering: minder regisseur, meer verbinder. Een gemeente die eerlijk is over wat ze doet en waarom, die bereikbaar is voor iedereen, en die de digitale wereld serieus neemt — zowel als kans als risico.

Tegelijkertijd is Gouda onderdeel van een regio die voor grote, gezamenlijke opgaven staat: op het gebied van wonen, mobiliteit, energie en economie. Die regionale samenwerking versterken wij actief, met heldere prioriteiten en een duidelijke stem namens onze stad.

Daarom

... werken we transparant en leggen we verantwoording af

Inwoners hebben recht op inzicht in wat de gemeente doet en waarom. We voeren de Wet open overheid zorgvuldig uit en communiceren actief over besluiten, beleid en de voortgang van afspraken uit dit akkoord. We stellen tweemaal per jaar een publieke voortgangsrapportage op over de uitvoering van het Samenlevingsakkoord, geschreven in begrijpelijke taal voor alle Gouwenaars. We maken financiële stukken toegankelijk via een publieksversie. Integriteit van bestuur en organisatie is een doorlopend gesprek: we spreken elkaar aan en zorgen voor onafhankelijke vertrouwenspersonen voor raad en college.

... maken we de gemeente toegankelijk en begrijpelijk

Het Huis van de Stad moet voelen als een plek die er voor de inwoner is. We investeren in heldere communicatie: brieven in begrijpelijke taal, een toegankelijke website en één duidelijk aanspreekpunt bij vragen of problemen. We passen de Lokale Inclusie en Diversiteits Agenda toe op

onze eigen communicatie en dienstverlening. We hebben bijzondere aandacht voor inwoners die minder vanzelfsprekend meedoen aan participatieprocessen: mensen met een taalbarrière, mensen met een beperking, jongeren, ouderen en mensen in kwetsbare situaties. We zoeken hen actief op, in de wijk.

Digitalisering biedt kansen voor snellere en betere dienstverlening — maar mag niemand buitensluiten. Wie liever belt of langskomt, moet dat altijd kunnen. Besluiten over mensen worden nooit alleen door geautomatiseerde systemen genomen: er is altijd menselijke controle, en inwoners hebben recht op uitleg. De gemeente gebruikt algoritmen alleen als de werking transparant is en discriminerende effecten zijn uitgesloten. We investeren in digitale vaardigheden voor inwoners die ondersteuning nodig hebben.

... werken aan het verbeteren van onze digitale weerbaarheid

De gemeente beheert grote hoeveelheden persoonsgegevens en draait op digitale systemen waar inwoners dagelijks van afhankelijk zijn. Dat vraagt om serieuze bescherming. We zorgen dat onze eigen ICT-systemen op orde zijn, testen deze regelmatig op kwetsbaarheden en handelen snel bij incidenten. Inwoners en ondernemers helpen we weerbaarder te worden tegen cybercrime, online oplichting en digitale intimidatie, via voorlichting en samenwerking met scholen en wijkteams. We gebruiken data en technologie alleen als daar een duidelijke reden voor is, met bescherming van privacy als vertrekpunt — niet als sluitpost. Algoritmes die de gemeente inzet zijn transparant en worden getoetst op discriminerende effecten.

... pakken we als centrumgemeente een pro-actieve en verbindende rol in de regio

Vrijwel alle grote opgaven waar Gouda voor staat, overstijgen de gemeentegrenzen. Of het nu gaat om woningbouw, mobiliteit, energietransitie, bodemdaling of bedrijventerreinen: samen optrekken

met de regio is geen keuze maar een noodzaak. Als centrumgemeente nemen we daarin een actieve en verbindende rol.

Die rol vullen we langs verschillende lijnen in. We stellen scherpe lobbydoelen op en brengen daarin prioriteiten aan. Voor de komende periode liggen die prioriteiten op: de ontsluiting van Westergouwe en de realisatie van station Westergouwe, de regionale woningbouwopgave en de bijbehorende grondbeleid- en vastgoedstrategie, de regionale schuifpuzzel op bedrijventerreinen, de energietransitie, bodemdaling en de Groenalliantie.

Binnen gemeenschappelijke regelingen zoeken we actief de samenwerking op, maar houden we ook oog voor de Goudse belangen. We onderzoeken waar we onze positie in bestaande samenwerkingsverbanden moeten versterken en waar nieuwe verbindingen nodig zijn.

Gouda heeft veel te bieden aan de regio — en de regio heeft Gouda nodig. Die wederzijdse afhankelijkheid is voor ons het vertrekpunt voor een constructieve, maar ook zelfbewuste regionale samenwerking.

... werken we aan een circulaire stad

We willen grondstoffen hergebruiken en dat spullen langer laten meegaan. Dat gaat verder dan alleen duurzaamheid: het gaat om economische onafhankelijkheid. Door toenemende spanningen in de wereld, hogere prijzen en onzekerheid over grondstoffen is het belangrijk dat we zuiniger omgaan met wat we gebruiken.

Daarom maakt Gouda een routekaart om de landelijke en provinciale doelen voor de circulaire economie te halen en werkt hierbij samen in de regio. We stimuleren reparatie, kringloop- en deelinitiatieven in de stad en betrekken ondernemers, organisaties en inwoners actief bij deze transitie.

... werken we structureel aan de economische agenda voor Gouda

Gouda heeft een Economische Agenda die loopt tot 2030. Die vormt het vertrekpunt voor het economisch beleid in deze raadsperiode. De agenda wordt periodiek geëvalueerd, wat ruimte biedt om bij te stellen waar de praktijk daarom vraagt. De raad wordt bij die evaluaties betrokken en houdt zo grip op de koers.

...werken we aan het Gouda van overmorgen

Dit akkoord richt zich op de komende vier jaar. Maar de keuzes die we nu maken leggen een fundament dat decennia meegaat. Daarom willen we in deze bestuursperiode ook beginnen met het ontwikkelen van een langetermijnvisie voor Gouda — voor 2050 en verder.

Hoe ziet Gouda eruit in 2050? Waar werken de duizenden nieuwe inwoners die er de komende jaren bijkomen? Welk onderwijs biedt de stad, en welke rol speelt de Spoorzone daarin — als gebied voor wonen, werken, leren en ontmoeten? En hoe zorgen we dat de groei van Gouda niet leidt tot meer druk op het verkeer, maar juist tot een stad waar mensen graag en dicht bij hun werk wonen?

Op deze vragen heeft dit akkoord nog geen antwoord — en dat hoeft ook niet. Maar we willen ze wel stellen, en samen met de stad gaan verkennen. Gouda heeft daar de kennis, de kracht én de creativiteit voor in huis: bij inwoners, onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties en bij Goudse bedrijven die dagelijks werken aan bouwen, ontwikkelen en ontwerpen. Die kennis willen we benutten. We gaan deze visie niet achter gesloten deuren ontwikkelen, maar in open samenwerking met de stad.

HOOFDSTUK: EEN FINANCIËEL GEZOND GOUDA

Gouda staat er relatief goed voor, maar de financiële ruimte is beperkt en we willen volop investeren in de stad, ook om onze basisvoorzieningen op orde te houden. De schulden zijn de afgelopen jaren opgelopen en de solvabiliteit staat onder druk. Tegelijk willen we ambitieuze dingen doen voor de stad. Dat vraagt om strakke financiële kaders en eerlijkheid over wat kan. Dit hoofdstuk legt die kaders vast. Ze zijn niet onderhandelbaar.

Het kader

De begroting is meerjarig sluitend. Structurele lasten worden gedekt door structurele baten. De begroting wordt vóór 15 november vastgesteld door de raad en aangeleverd bij provincie en CBS.

Overige wet- en regelgeving — waaronder de Financiële verordening en het BBV — wordt nageleefd.

Daarboven gelden de volgende kengetallen: de weerstandsratio bedraagt minimaal 1,4; de solvabiliteit is minimaal 20%; de schuldquote is gemaximeerd op 110%; en de investeringsquote wordt als nieuw kengetal toegevoegd zodat de raad kan bijsturen wanneer er bijzonder veel, of bijzonder weinig geïnvesteerd wordt in de stad. De concrete onder- en bovengrens waarbinnen we langjarig gaan investeren in de stad wordt bij de begrotingsbehandeling vastgesteld door de raad.

De OZB stijgt maximaal met het inflatiepercentage. We versterken de financiële positie door het instellen van een structurele spaaroptie van 2,5 miljoen per jaar, met een ingroeibedrag van 1,25 miljoen in 2027. Dit leidt tot bezuinigingen en ombuigingen van gelijke omvang, waartoe het college concrete voorstellen doet.

Financiële verantwoordelijkheid

Een sterkere positie van de raad brengt ook een grotere financiële verantwoordelijkheid mee. Ieder voorstel — van het college én van de raad — moet voldoen aan drie eisen: er is een kwalitatief goed voorstel, er is een reële dekking en er is een meerderheid. Te algemene omschrijvingen als “dekking vanuit de algemene reserve” gelden niet als reële dekking. Dit geldt ook voor moties en amendementen.